

Nr 145.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1927 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ersättning till vissa kommuner m. fl. för uteblivna skatteinkomster från staten såsom aktieägare i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag.

(4:de avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 142, av herrar *C. I. Asplund* och *O. Bergqvist* och den andra inom andra kammaren, nr 220, av herr *J. Grapenson* m. fl., vilka hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen ville för sin del besluta

a) att av den staten under budgetåret 1927—1928 tillfallande utdelning i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och royalty enligt 1908, 1913 och 1918 års överenskommelser för utfraktad malm från Luossavaara, Kiirunavaara och Gellivare malmfält inom Jukkasjärvi och Gellivare socknar av Norrbottens län, måtte till Jukkasjärvi och Gellivare kommuner och väghållningsdistrikt samt till Norrbottens läns landsting utgå skälig ersättning för de till sammanlagt nära 2,600,000 kronor uppgående skattebelopp till kommun, kyrka, skola och väghållningsdistrikt i sagda kommuner samt till landstinget, vilka skulle hava påförts staten, därest staten varit skattskyldig i nämnda avseenden för den inkomst av något mer än 32 millioner kronor, som staten på grund av sina jordägarandelar och ovannämnda överenskommelser uppburit under åren 1909—1925;

b) att staten likaledes måtte utgiva ersättning för de skattebelopp av ovan angivet slag, som under enahanda förutsättning skulle komma att utgå för den utdelning och royalty å tillsammans 6,373,056:40 kronor, som staten uppburit under 1926, samt

c) att för framtiden motsvarande årlig ersättning för uteblivna skatteinkomster för nämnda socknar och län måtte utgå, intill dess genom lag blir bestämt, att staten skall till vederbörande kommun och landsting erlagga utskylder för inkomster av ifrågavarande art.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom motivering för ovannämnda förslag har anförts, att den avkastning staten åtnjote från ifrågavarande malmfält visserligen till en del upptagits i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolags beskattningsbara nettovinst och i

denna form beskattats inom kommunerna Jukkasjärvi och Gellivare, men att staten i övrigt undgått att erlægga kommunalskatt för hithörande inkomster; då staten numera betalade kommunala skatter för inkomst av exempelvis kronoparkerna, borde det vara en naturlig sak, att skatt erlades även för inkomster från statens malmförande mark.

Utskottets
yttrande.

Förevarande angelägenhet är närmast av skatteteknisk natur, och det här framförda skattespörsmålet torde vara av beskaffenhet att böra tagas under omprövning i sådant sammanhang.

Att, på sätt i motionerna ifrågasatts, ersättning nu retroaktivt skulle lämnas för tidigare utebliven skatteinkomst måste utskottet redan av principiella skäl avstyrka.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att ovanberörda av herrar Asplund och Bergqvist samt herr Grapenson m. fl. väckta motioner (I: 142, II: 220) icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 maj 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtande nr 144.

Reservation:

av herrar *Bergqvist*, *Wallen* och *Asplund*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Motionärernas yrkande under a) att ersättning nu retroaktivt skulle lämnas för tidigare uteblivna skatteinkomster måste utskottet av principiella skäl avstyrka.

Yrkandena under b) och c) avse ersättning för i framtiden uteblivna skattebelopp av ifrågavarande art, intill dess genom lag blir bestämt, att staten skall till vederbörande kommun och landsting erlægga utskylder för inkomst av inom resp. beskattningsområden bedriven gruvrörelse. Härvid är att märka, att statens inkomster av gruvdriften, om nu gällande avtal komma att bestå, på grund därav att malmen under de närmaste åren till stor del (beträffande Gällivare till största delen) måste uttagas på 1913 års avtal, komma att flerdubblas och bolagets beskattningsbara inkomst i motsvarande grad minskas.

Blir åter det framlagda förslaget till nytt avtal gällande, kommer icke blott staten utan även stamaktieägarna i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag att erhålla en avsevärd del av vinsten i form av royalt, tillsammans kr. 2: 50 per ton, eller, om nettovinsten uppgår till 5 kronor per ton, halva den eljest beskattningsbara vinsten. Stamaktieägarna torde icke kunna beskattas inom malmfältskommunerna och vad statens skattskyldighet till desamma beträffar, har den motion i ämnet, som väckts i anledning av förslaget till kommunalskattelag, i första särskilda utskottets nu avgivna utlåtande nr 1 avvisats med en motivering, som synes hänvisa till att royalt möjligen i något annat fall kan betraktas som förtäckt utdelning och i sådant fall beskattas, men som icke alls uttalar något om, att densamma skulle kunna beskattas å den ort, där rörelsen bedrives, och som slutar med att utskottet icke velat göra något uttalande angående karaktären av den i motionen omnämnda royalt till staten.

Då såväl ifrågavarande kommuner som även i avsevärd mån Norrbottens läns landsting äro för sin ekonomi i hög grad beroende av de hittillsvarande i mindre utsträckning, än för framtiden blir fallet, genom statens royalt beskurna skatteinkomsterna från gruvföretagen och då det icke synes vara lämpligt att hänvisa kommunerna och landstingen att göra sina anspråk, om sådana överhuvud kunna göras lagligen befogade, gällande genom process, synes utskottet goda skäl föreligga för en utredning, huruvida och i vad mån ersättning för i framtiden uteblivna skattebelopp må av billighetskäl kunna lämnas av statens inkomster av gruvdriften, eller om eventuellt saken bör ordnas genom en lagbestämmelse i ämnet.

Under återopande av ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning, i vad mån ersättning må kunna beredas Jukkasjärvi och Gellivare kommuner och väghållningsdistrikt samt Norrbottens läns landsting för de skattebelopp, som härefter skulle komma att påföras staten, därest staten vore skattskyldig för den utdelning och royalt, som tillkommer staten för malm, som utfraktas från Luossavaara, Kiirunavaara och Gellivare malmfält, samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen må giva anledning.»